

Minnesanteckningar från SRF:s Representantskapsmöte på Aspö

2024-10-18—20

Fredag

Ankomst

Under eftermiddagen anlände deltagarna med olika färjor och checkade in på sina olika boenden kring Lotstornet på Aspö.

Middag och presentation

Alla samlades i Aspö båtklubbs lokal för gemensam enklare middag. Alla deltagare fick berätta kortfattat var de kom ifrån och sin bakgrund. Glädjande nog var det en hel del nya ansikten som var med. Däremot var det flera medlemsföreningar som inte deltog på plats vid mötet.

Efter middagen visades filmen Nille på Ringsö. En dokumentärfilm om Nils Kjellberg, som bor och verkar på Ringsö i Sörmlands skärgård. Nille har varit med på många tidigare SRF-möten som representant för Sörmlands Skärgårdsförening. Det var en vacker och intressant film som visar livet på en hästgård i skärgården.

Lördag

Frukosten serverades i Lotstornets restaurang som inte rymmer alla deltagare. Vi fick därför lov att äta vår frukost i omgångar.

Mötet inleds

Efter frukost samlades vi åter i Båtklubbens klubbhus. Ordförande Lotten hälsade alla välkomna och gick igenom programmet och praktiska frågor kring måltider, utcheckning mm.

Året som gått, genomgång av handlingsplan, utredningar

Just nu är vi i sista året på en 3 års cykel. Underhandssignaler från departementet indikerar att det är ganska säkert att SRF kommer att få pengar även för nästa period.

Sommarens ungdomsläger lades det ner mycket arbete kring men bidrag beviljades inte så lägret blev inte av. Ett ERASMUS projekt om ett möte för ungdomar pågår. Här behövs ungdomar 13 – 16 år. Deltagarna uppmanades att sprida detta i sina medlemsföreningar.

Årsmötet hölls digitalt med ett förmöte veckan innan för att diskutera frågor och förbereda för årsmöte. Det var något som uppskattades och kommer att fortsätta. Viktigt är att material kommer ut och i god tid för att detta ska fungera.

Skärgårds Riksdag hölls i Stockholm med ett 50-tal deltagare på plats och digital uppkoppling. Riksdagspolitiker, regionala politiker och offentliga tjänstemän och öbor. Vi behöver ha flera sådana möten och konsolidera hur dessa ska fungera. Det får inte vara extremt späckat program utan det behöver finnas lite luft i programmet för nätverkande. Det behöver också finnas möjlighet till aktiv digital medverkan.

SRF har blivit inbjuden att vara med på en översyn av Landsbygdspolitiken initierad av Landsbygdsministern. Inte allt för mycket material att gå igenom och alla som velat har fått tycka och blivit lyssnade till. Ett antal organisationer var inbjudna och arbetet fortsätter.

SRF är inbjuden till PGF, som är en partssammansatt gemensam arbetsgrupp för civilsamhället. PGF är kanske inte optimal för SRF, men nu vet PGF om SRF och livet på öar.

Trafikutredningen är slutförd. Utredningen var ett första försök med ett nytt arbetssätt. Bakgrunden är att de arbetsgrupper, som bildats, lyfte inte som tänkt och nu tittar vi på olika viktiga frågor, bl a trafik, skola, jordbruk. Vi prövade då att fokusera på en viktig fråga och gav Rosmari Hellén i uppdrag mot ersättning att göra en trafikutredning.

Maria Malmlöf har tittat på kompensationsstöd för jordbruk. Detta stöd ligger på församlingsnivå och det innebär att öar som inte är egen församling får stöd motsvarande fastlandet vilket kan vara för lite. Utrymmet för djurantal är mindre på öar, vilket inte tas hänsyn till i reglerna för stödet. Stödet slår därför väldigt olika mellan olika öar.

Lotten var med på Båtmässan och pratade om liv på öar.

BSR/SRF har informerat VG-region om prioriterade frågor för öar och livet på öar. Man försöker få till ett samverkansråd med regionen.

SNIR (Swedish Network for Island Research) är ett nätverk för forskning om öar. Södertörns Högskola leder nätverket och SRF är med i detta nätverk. Det finns mycket lite forskning om öar i Sverige. Därför bildades SNIR för några år sedan och höll sin första nätverkskonferens på Holmön 2023. Nu har SNIR fått pengar för en ny konferens i vinter.

Central Baltic är ett samarbete med Åland och Finland. Ett projekt för att koppla samman öar i dessa områden med en reklamsatsning om olika öar som man vill koppla ihop sig med.

Habitability. Bobarhet. Ett projekt om hur bobarhet ser ut på olika öar inom EU. Här finns SRF med.

Landsbygdsriksdag. Där SRF kan vara med och presentera speciella förutsättningar för att bo på öar.

OECD-projekt är ett nytt projekt om att bo på öar. SRF bevakar detta.

ESINs årsmöte hölls i Kroatien. Sten-Åke är ordförande i ESIN och Anette kassör.

Strandskyddsfrågan är fortfarande aktuell. Olika län har olika förhållningssätt. Mycket verksamhet i skärgården bygger på mångsyssleri och det tas inte hänsyn till detta fullt ut. En utredning pekar på detta. SRF bjöds in att ha synpunkter på detta. SRF pekar på att det blir mycket svårt att utveckla verksamhet eller att starta ny verksamhet i ett redan exploaterat område. Det ger orimliga effekter för skärgårdsboende. SRF vill att Kommunerna ska få större inflytande av dispenser.

Vår organisation, påverkan

Lotten gjorde en övergripande presentation av Drive och var olika viktiga dokument finns tillgängliga för alla.

Styrelsen samlar e-postadresser för utskick av nyhetsbrev. Det finns ett GDPR-begränsning då det är svårt att samla in listor utan medgivande. Alla uppmanas att meddela viktiga e-postadresser som nyhetsbrev kan skickas till.

I drive finns ett schema för verksamhetsplanen 2024.

Olika lokala verksamhetspaket finns, t ex på Värmdö där man arbetar med dialogmöten för att samla information och synpunkter.

Förslag framfördes att de olika målen i verksamhetsplanen och dess aktiviteter i handlingsplanen borde kunna kategoriseras och visas i ett planschema hur de hänger ihop och på vilken nivå (lokal, regional, rik).

Den nya strategin och aktuella mål, handlingsplan 2025

Hans Ljungberg från Östersjöuppropet kom och berättade om detta där man bl a tittar på vattenkvalitet och att den fisk som fiskas i Östersjön ska bli mat till människor och att industrifisken minskas så att vi får ett hållbart fungerade lokalt kustfiske. Ett 40-tal föreningar ingår i uppropet. Uppropet fokuserar på Sverige men verkar mot politiken som förhoppningsvis arbetar mot andra länder runt Östersjön.

Kjell Malmlöf fortsatte med att berätta om vad fiskegruppen arbetar med. Senast har man gett synpunkter på Den Marina strategin för Nordsjön och Östersjön. Man pekar på behovet att minska industrifiske och sälstammen. Haven mår inte bra miljön behöver förbättras. Det småskaliga fisket behöver stärkas. HaV har fått i uppdrag se om kan finnas nya licenser, som passar för småskaligt binäringsfiske. HaV är dock tveksamma till detta då dessa licenser skulle konkurrera med hellicenser, vilket visar att HaV inte förstått. ISIS sänkte rekommendationerna förra gången men rekommenderar fördubbling nu vilket är obegripligt. Ändring av Trålgränser ligger på EU-nivå. Musselodling på gång i Östersjön utanför Västervik. Detta kan bli ett alternativ till kustnära binäringsfiske.

Strategi för kommande år finns nu tillgänglig på drive. Planen bygger på den som togs fram för 3 år sen, med vissa förändringar. Att ansökan gått in redan beror på att underhandssignaler gett vid hand att det kan öka möjligheten att få mer i bidrag.

SVESAM är en utredning om regional utveckling och att SRF har en fot med i referensgrupp till denna utredning och SRF får därför möjlighet att vara med och påverka.

En ny utredning på EU ska utreda möjligheten att inom EU kunna bo i bergstrakter och öar. ESIN har samma roll i den utredningen.

Strategins målsättningar och insatsområden

- Sveriges kust- och ö-samhällen har en positiv befolkningstillväxt och ett varierat näringsliv.
- SRF arbetar för en hållbar miljö, biologisk mångfald och traditionella näringar i form av jordbruk och fiske på våra öar.
- SRF har ett arbetssätt och en organisation som säkerställer delaktighet på alla nivåer.
- SRF arbetar för god samverkan med och mellan myndigheter, politiska samhällsorgan och organisationer.
- SRF ska arbeta för att stärka arbetet med EU-relaterade frågor och projekt.
- SRF ska belysa § 174 i EU-fördraget och verka för att liknande lagar som de finns i Skottland, Irland och Finland om hänsyn till öbefolkning även införs i Sverige. Vi arbetar också i riktning mot målen i Agenda 2030.

Utöver att ta ställning till strategin inför beslut om medel kan departementet stryka vissa områden och peka på att andra områden som behöver belysas.

Synpunkter som framfördes av mötet:

- Målsättning och konkreta mätbara mål framgår inte riktigt.
- Det ska även gå att bo på öar och jobba med annat än jordbruk och fiske
- Besöksnäring ska fungera
- Det ska gå att bo året runt även då besöksnäring är låg
- Öka besöksnäringssäsongen
- Blånärings. Utnyttja forskning för att skapa företag inom blånärings. Formas kan vara en källa till finansiering.

- Modernt näringsliv på öar
- Kan en Pod för SRF vara en aktivitet?

Styrelsen ska arbeta med metoder för att samla in synpunkter för handlingsplan en för 2025.

Riktade utredningar

Boende

Den viktigaste frågan för SRFs medlemmar är att befolkningen i våra samhällen inte minskar. De höga fastighetspriserna gör att mindre bemedlade har svårigheter att finansiera att köpa befintliga bostäder. Möjligheter att få bygga nytt bör därför underlättas. Ett hinder som går att ändra på är dagens mycket strikta strandskyddslagstiftning som bör ändras så att det finns rimliga möjligheter för unga att flytta ut eller stanna kvar och generationsskiften underlättas. SRF verkar för att fler unga engageras i att delta i utveckling av framtidens boende. Även finansiellt stöd för unga att realisera sitt boende behöver komma till. Joar, Maja och Jorik nyblivna föräldrar har tagit på sig detta men det är oklart om de som nyblivna föräldrar orkar med detta. Om de inte orkar detta kan pengarna användas till fortsättning på trafikutredningen.

Beredskap

Beredskap var en aktuell fråga vid förra gången. Den är fortfarande aktuell men det känns inte lika aktuellt för SRF då flera andra drar i denna fråga.

Övrigt

Andra frågor är post/paket, utbildning och hållbarhet.

Vår kommunikation, både intern och extern, är viktig. Nyhetsbrev kommer inte så ofta som önskvärt. Tidsbrist i styrelsen är en orsak till detta. Ett förslag är att anställa en kommunikatör och detta är med i det verksamhetsstöd vi söker från regeringen.

Samsø Energiakademi och projektet Clean Energy for EU Island.

Sten-Åke inledde med att förklara projektet upplägg och styrning.

Sören från Samsø energiakademi berättade först om att Samsø blev självförsörjande av fossilfri energi. Därefter gick han igenom de olika steg i den process man genomgått på Samsø. Några viktiga aspekter är att besvara Varför för Hur, identifiera vilka konflikter som kan uppstå, förankra innan handling mm. Några projekt har varit ett antal vindkraftverk, ett antal solcellsanläggningar, alla kommunala bilar är elbilar, värmekraftverk som eldas med halm. De bygger också eldrivna färjor. Ett viktigt projekt var att ansluta en-familjs hus till fjärrvärme utan att husägarna behövde ta lån. Projektet stod för lånen och efter avbetalning blev värmen ännu billigare. Batterisystem balanserar förbrukning från solcellsanläggningar.

Arbetsgrupperna (Färjegruppen, Fiskegruppen, Skolgruppen, SkärgårdsböndFiske har varit en grunder, Företagsgruppen)

Företagsgruppen.

Katarina Neiler presenterade gruppen och bad de som är intresserade att anmäla sig. Kolla även hemma på din ö om det kan finnas någon som är intresserade att vara med.

Färjegruppen

Gruppen träffar TrV nästa vecka. Samverkan med TrV fungerar dåligt, vilket är tråkigt och ganska allvarligt att de inte tar gruppen på allvar. De har utökat verksamheten mot Trafikutskottet. TU har besöker BSR på Flatön den 22/11. Det går att vara med digitalt. Infrastrukturplanen kommer att läggas upp i drive. Johan Hultberg från Socialutskottet kommer också med på mötet.

Skärgårdsbönder

Anna-Karin berättade om aktivitet hos Skärgårdsbönder. De har främst arbetet med kompensationsstödet för djurhållning som inte fungerar för öar. De känner att de skulle behöva vara med i många olika fora för att föra fram skärgårdsböndernas speciella förutsättningar. I november kommer ett seminarium om EUs miljömål. Det är värdefulla att få vara med i förarbetena till regeringens förslag.

Om Aspö

Några Aspöbor kom och berättade om Aspö och de svårigheter de upp lever. Petra Stråkendal (petra@pskultur.se) berättade om hur Karlskrona örlogsstad har blivit ett världsarv. Det är inte bara de olika anläggningarna utan även hur det byggts upp och hur det fungerade som utgör världsarvet. Inte bara flottans historia utan även kustartilleriets historia finns i på Aspö. Även Aspö lotsstation har också en historia från 1600-talet. På Aspö finns en kyrka från 1891. Innan dess fick man åka iland. Nya folkskolan på Aspö invigdes 1924. Skolan idag arbetar med Team kust och hav och gör olika aktiviteter där olika ämnen ingår. Fiske har varit grundnäringen historiskt sett förutom försvaret och flottan. Blekinge skärgård är också Biofär-område sedan 2011. Det är ett område för hållbar utveckling. Projekt som ingår är Hållbart fiske, jordbruk och turism m bl specialbyggda båtar för boskapstransport mellan öar, utbildningar, internationella kontakter mm. För hållbar turism arbetar man för att öka säsongen. På ombyggnation av kajen har turtätheten minskat från 22 till 17 med samma arbetstid.

Medlemsföreningarna

SIKO har en ny medlem Skärgårdshandlarna. Värmdö arbetar med Skärgårdspaketet med dialoggrupper. Några exempel på arbeten: Apoteksombud på öarna, Gods via postnord, replipunkter, Allemansrätten mm. Material skickas ut.

BSR har fått till ett trafikanråd med västtrafik. Inför valet gick man ut med 8 frågor till de politiska partierna. Svårt att få svar. På Klädeshomen köps hus upp av bolag och hyrs ut men står tomma stor del av året, vilket är ett problem för samhället. En studie om kust och skärgård är påbörjad med en förstudie. En kartläggning av transporter och service i skärgården har påbörjats. I ett projekt Nyttokostnads kalkyl visar att TrV besparing på 1000 kr/dygn skapar resekostandsökning för boende med 6 400 kr/dygn vilket ger 1,75 milj/år. Det finns flera beräkningar som gjort som visar hur företag rådrar in skatteintäkter.

Middag ombord på Södern

Gemensam middag blev det sen på restaurangbåten Södern II. Det blev en middag med mycket och god mat. Det fanns två varianter att välja mellan kött eller fisk/skaldjur. Vi var 24 deltagare på plats och det fanns precis 24 sittplatser i båtens matsal, det var således trångt och gemytligt. Under middagen blev det också en liten tävling mellan borden. Tävlingen gick ut på att gissa från vilken medlemsförening ett antal citat från styrelseprotokoll kom. Ett bord vann och svarade bara fel på ett citat.

Söndag

Åter blev det frukost i omgångar på Lotstornets restaurang

Sen följde rapporter från fler medlemsföreningar innan fika och det formella representantskapsmötet. Se protokoll som kommer senare.

Mötet avslutades sen med gemensam lunch på båten Södern II innan avresa med färjan.

Vid PC:n

Olle